

Euroopa
Komisjon

ELi 2014. aasta eelarve lühivõlaade

Taskuraamat

***Europe Direct on teenistus, mis aitab leida vastused
Euroopa Liitu käsitlevatele küsimustele***

**Tasuta infotelefon: (*)
00 800 6 7 8 9 10 11**

(*) Antav teave on tasuta nagu ka enamik kõnesid (v.a mõne operaatori, hotelli ja telefonikabiini puhul).

Lisateavet Euroopa Liidu kohta saab internetist Euroopa serverist (<http://europa.eu>).

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2014

ISBN 978-92-79-33983-7

doi:10.2761/83060

© Euroopa Liit, 2014

Allikale viitamisel on reprodutseerimine lubatud.

Kaanefotod: © Rido – Fotolia.

Teised fotod: © Euroopa Liit; lk 6: © vladgrin – Fotolia;
lk 7: © PhotoRack.

Printed in Belgium

Trükitud t aaskasutatud elementaarkl ooriv abale paberile (PCF)

Eessõna

Tegemist on uue finantsraamistiku (2014–2020) esimese eelarvega, mis koostati ajal, mil ELi liikmesriikide riigieelarved olid piiratud. See peegeldab Euroopa hetkeseisu: on juba näha esimesi majandusliku olukorra paranemise märke, kuid pikk maa on veel käia.

Sellest tulenevalt soovin ma, et ELi 2014. aasta eelarve panustaks majanduse elavdamisse ning investeeriks majanduskasvu ja tööhõivesse. Tõsi ta on, et eelarve on peaaegu 6% väiksem kui eelmisel aastal, ent selles on ka uusi elemente nagu näiteks noorte tööhõive algatus, mille eesmärk on aidata paljusid tööd otsivaid Euroopa noori, või Euroopa ühendamise rahastu, millega tahetakse parandada piiriüleseid transpordi-, energia- ja lairibaühendusvõrke.

ELi eelarve abil hoitakse solidaarsust kõige haavatavamate inimeste ja vaesemate regioonidega ELis. Pärast ennenägematult paljusid kriise – näiteks Lampedusa tragöödia, Süüria pagulaste sissevool, Filipiinide taifuun jpt – soovin ma, et EL oleks valmis reageerima, kui sarnaseid tragöödiaid peaks juhtuma 2014. aastal. Seetõttu on meil rohkem raha humanitaarabile ja migratsioonile. Lisaks hakkab reformitud ühtekuuluvuspoliitika mängima otsustavat rolli ELi vaesematesse piirkondadesse investeerimisel ja tõstma vaesemate eurooplaste elatustaset.

Lühidalt öeldes aitavad ELi fondid rahuldada Euroopa kõige pakilisemaid vajadusi.

Samuti seisab meil ees erakordne aeg. Liikmesriigid usaldavad ELile uusi ülesandeid (immigratsioon, energeetika, kliima, Euroopa pangandussektori järelevalve), samal ajal kui osa riike nõuab väiksemat eelarvet. Oleme võtnud endale võimatuna näiva ülesande, ent olen kindel, et leiame lahenduse, kuidas väiksemate võimalustega siiski rohkem ära teha. 2014. aasta eelarve on selle tõestuseks.

Janusz Lewandowski,
finantsplaneerimise ja eelarve volinik

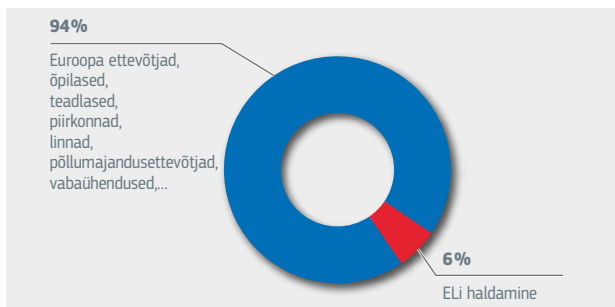
ELi 2014. aasta eelarve arvudes

ELI POLIITIKAVALDKONDADE HINNANGULISED KULUD KULUKOHUSTUSTE ASSIGNEERINGUTENA	EELARVE 2014 (miljonites eurodes)	MUUTUS VÕRRELDES AASTAGA 2013
1. ARUKAS JA KAASAV MAJANDUSKASV	63 986,3	-9,7%
1a Konkurentsivõime majanduskasvu ja tööhõive tagamiseks, sh	16 484,0	4,8%
Euroopa satelliitnavigatsioonisüsteemid (EGNOS ja Galileo)	1 326,2	
„Horisont 2020“	9 043,7	-11,3%
Euratomi teadus- ja koolitusprogramm	287,2	10,0%
Ettevõtete konkurentsivõime ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate programm (COSME)	275,3	-10,5%
Haridus, koolitus, noored ja sport (Erasmus+)	1 555,8	8,8%
Euroopa tööhõive ja sotsiaalse innovatsiooni programm (EaSI)	122,8	11,7%
Euroopa ühendamise rahastu (CEF)	1 976,2	30,8%
1b Majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus, sh	47 502,3	-13,8%
Ühtekuuluvusfond	8 950,2	-28,4%
Struktuurifondid	38 044,9	-10,4%
2. JÄTKUSUUTLIK MAJANDUSKASV: LOODUSVARAD, sh	59 267,2	-1,0%
Euroopa Põllumajanduse Tagatisfond (EAGF) – turuga seotud kulud ja otsetoetused	43 778,1	0,3%
Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond (EAFRD)	13 991,0	-5,5%
Euroopa Merendus- ja Kalandusfond (EMFF)	1 017,3	3,1%
Keskonna ja kliimateetmete programm (LIFE)	404,6	10,3%
3. JULGEOLEK JA KODAKONDSUS, sh	2 172,0	-8,1%
Varjupaiga- ja Rändefond (AMF)	403,3	-18,6%
Sisejulgeolekufond (ISF)	403,3	-17,0%
Õigus	47,0	-1,4%
Õigused ja kodakondsus	55,3	-25,8%
Kodanikukaitse	28,2	20,1%
Kodanike Euroopa	25,4	-15,2%
Toit ja sööt	253,4	-7,7%
Tervis majanduskasvuks	58,6	5,5%
Tarbijakaitse	24,1	2,4%
Loov Euroopa	180,6	-4,8%
4. GLOBAALNE EUROOPA, sh	8 325,0	-10,9%
Ühinemiseelse abi rahastamisvahend (IPA)	1 578,4	-16,9%
Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahend (ENI)	2 192,2	-11,3%
Arengukoostöö rahastamisvahend (DCI)	2 341,0	-11,4%
Partnerluspoliitika rahastamisvahend (PI)	118,9	65,3%
Demokraatia ja inimõiguste Euroopa rahastamisvahend (EIDHR)	184,2	4,1%
Stabiliseerimisvahend (IFS)	318,2	-2,2%
Humanitaarabi	920,3	6,4%
Ühine välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP)	314,5	-20,7%
5. HALDUS	8 405,1	-0,2%
millest institutsioonide halduskulud	6 798,0	-0,8%
millest komisjon	3 266,4	-1,7%
6. KOMPENSATSIOONID	28,6	-61,9%
KOKKU	142 184,3	-5,8%
ERIVAHENDID	456,2	-61,3%
KÕIK KOKKU	142 640,5	-6,2%

Ülal nimetatud summad on ELi poliitika valdkondade hinnangulised kulud kulukohustuste assigneeringutena, mis on juridilised lubadused rahaliste vahendite eraldamiseks, kui teatud tingimused on täidetud. Ainult sellisel juhul tehakse saajatele väljamaksed, kas sularahas või pangalaekandega.

Millele raha kulutatakse?

94% ELi eelarvest kulutatakse ELi liikmesriikides ja väljaspool rakendatavatele projektidele. Igaüks 508 miljonist eurooplasest saab ühel või teisel viisil ELi eelarvest kasu. Sellega aidatakse miljoneid õpilasi, tuhandeid teadlasi, linnu, piirkondi ja vabaühendusi.

ELi eelarvest toetatakse tervislikumat ja ohutumat toitu, uusi ja paremaid teid, raudteid ja lennujaamu, puhtamat keskkonda, ELi välispiiride suuremat turvalisust, õpilaste suuremat liikuvust, haridust, kultuurivahetust jne. Samuti annab EL üle maailma humanitaarabi ja ulatab abikäe seal kus vaja.

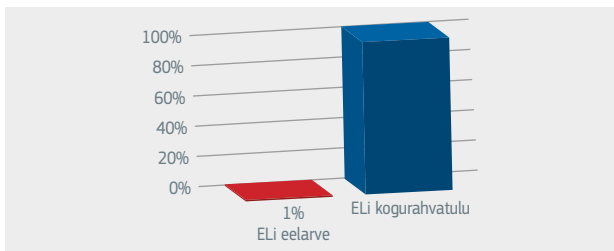
ELi eelarve ühendab liikmesriikide vahendid ja tekitab mastaabisäästu. Sellest finantseeritakse tegevusi, mida liikmesriigid ei saa iseseisvalt rahastada või mida on tõhusam rahastada ühiselt, näiteks energeetika, transpordi, info- ja kommunikatsioonitehnoloogia ning kliimamuutuse ja teaduse valdkond. Näiteks ei oleks nii suurt projekti nagu Euroopa satelliitnavigatsioonisüsteem Galileo võimalik ühelgi liikmesriigil üksi rahastada.

ELi eelarve on enamjaolt investimiseelarve. Erinevalt riigi-eelarvetest ei rahastata ELi eelarvest kaitsekulusid, sotsiaalkaitset ega laenumakseid, samuti ei tasuta koolide ülalpidamise ega politsei töö eest.

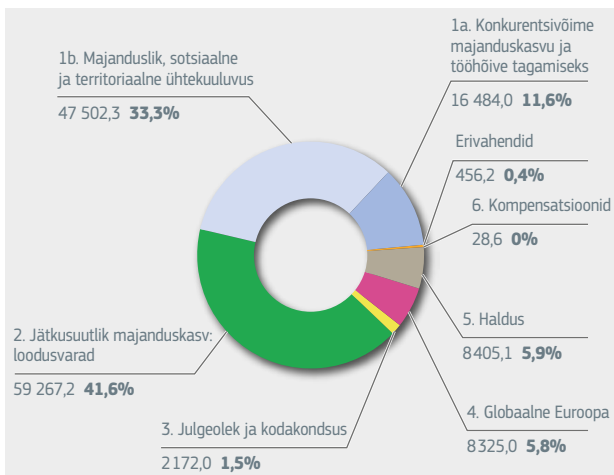
ELi 2014. aasta eelarve on 6% väiksem kui 2013. aastal

Võrreldes kõigi ELi liikmesriikide kogurahvatuluga kokku, on ELi eelarve võrdlemisi väike. 2014. aasta eelarve on 2013. aasta eelarvest 5,8% võrra väiksem. Sellest hoolimata on ELi eelarve oluline. See moodustab ELi kogurahvatulust umbes 1%.

KULUD 2014

142 640,5 miljonit eurot
Kulukohustuste assigneeringud miljonites eurodes

Hoolimata kärbetest on 2014. aasta eelarves tõusnud töötust vähendavate ja majanduskasvu soodustavate meetmete toetus.

2014. aasta eelarve sisaldab:

- ▶ 9 miljardit eurot teadusuuringuteks ja innovatsiooniks;
- ▶ 3,4 miljardit eurot noorte tööhõive algatusele;

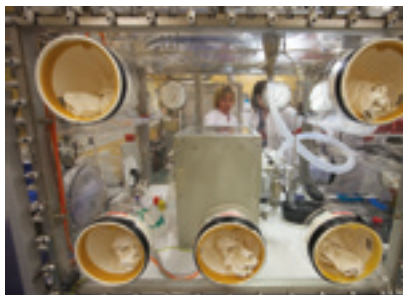
- ▶ 275,3 miljonit eurot, et väikeseid ja keskmise suurusega ettevõtjaid laenu saamisel aidata ning konkurentsivõimelisemaks muuta;
- ▶ 1,9 miljardit eurot paremini ühendatud Euroopa heaks;
- ▶ 1,6 miljardit eurot haridusele;
- ▶ 47,5 miljardit eurot majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse heaks;
- ▶ 59,3 miljardit eurot loodusvarade heaks, millest 404,6 miljonit keskkonnaprogrammi LIFE heaks;
- ▶ 2,2 miljardit eurot julgeoleku ja kodakondsuse heaks;
- ▶ 8,3 miljardit eurot ELi kui ülemaailmse partneri rolli täitmiseks;
- ▶ 8,4 miljardit eurot halduskuludeks.

Mida ELi 2014. aasta eelarvest rahastatakse?

TEADUSUURINGUD JA INNOVATSIOON

ELi eelarvest rahastatakse teadusuuringuid, innovatsiooni ja tehnoloogiaarendust, et parandada eurooplaste elukvaliteeti ja suurendada ELi konkurentsivõimet maailmas.

Uut teadusuuringute ja innovatsiooni programmi – „**Horisont 2020**” – toetatakse 2014. aastal **9 miljardi euroga**.

Kõnealune rahaeraldus peaks aitama kindlustada ELi võtme-positiooni kaasaegses teaduses ja juhtpositiooni tööstusinnovatsioonis. Euroopa ühistes teadusuuringutes tegeldakse suurte probleemidega, nagu kliimamuutus, vajadus säästva transpordi ja liikuvuse järele, taskukohasem taastuvenergia, toidu kvaliteet ja ohutus ning ülemaailmse konkurentsi küsimus. Lisaks aitab see programm luua silla teadusuuringute ja turu vahele, innustades uuenduslikke ettevõtteid arendama oma tehnoloogilisi saavutusi tõelise kaubandusliku potentsiaaliga reaalseteks toodeteks.

TÖÖKOHAD

Üks ELi olulisemaid prioriteete on aidata liikmesriikidel luua töökohti raskes majandusolukorras, kus tööpuuduse tase kogu Euroopas iga päevaga kasvab. 2014. aastal on eriliselt sihikule võetud noorte tööhõive.

Noorte tööhõive algatus saab 2014. aastal **3,4 miljardit eurot**.

Fond toetab noori töötuid suure tööpuudusega (2012. aasta seisuga üle 25%) piirkondades. See peaks parandama alla 25-aastaste noorte võimalusi saada tööpakkumisi või töö puudumise korral jätkata õpinguid nelja kuu jooksul. ELi iga liikmesriik esitab noortegarantii rakenduskava, milles selgitatakse, kuidas meede hakkab praktikas toimima ja kuidas seda rahastatakse.

EUROOPA VÄIKESED JA KESKMISE SUURUSEGA ETTEVÕTJAD

Väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad (VKE) on Euroopa majanduse **tugisambaks**. Neil on praeguses majanduslikus olukorras raske laenu saada ja nad vajavad abi.

ELi uue programmi **COSME** (ettevõtete konkurentsivõime ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate programmi) vahendite maht **2014. aastal on 275,3 miljonit eurot**.

Programmi eesmärk on **tõsta Euroopa väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate konkurentsivõimet, parandada nende ligipääsu rahalistele vahenditele ning lihtsustada nende sisenemist** nii ELi kui ka muu maailma **turgudele**. 2014. aastast on kättesaadavad kaks uut rahastamisvahendit: omakapitalirahastu, millega antakse ettevõtetele riskikapitali, eriti nende kasvufaasis. Laenutagamisrahastuga antakse tagatis kuni 150 000 euro suurustele laenudele ning see on kättesaadav igat liiki väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele. ELi eelarvega tagatud iga euro võib aidata väikesel ja keskmise suurusega ettevõtjal saada rahastusena kokku kuni 12 eurot.

INVESTEERINGUD

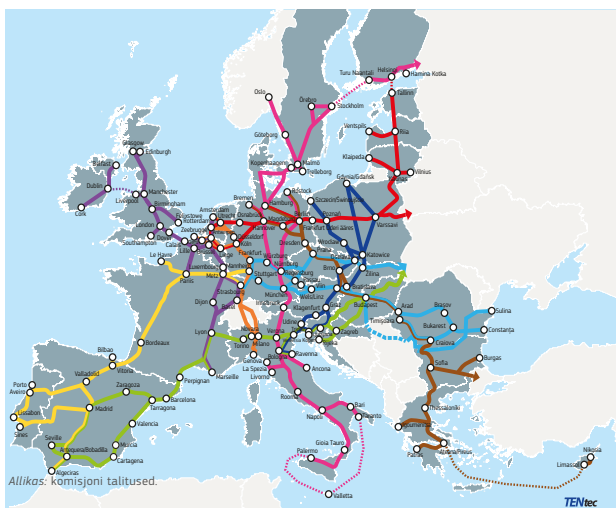
Euroopa majanduskasv ja töökohad sõltuvad olulisel määral taristuinvesteeringutest. Liigagi tihti takistab kodanike ja ettevõtjate tegevust asjaolu, et Euroopa taristuvõrgud – olgu siis tegemist transpordi, energia või kommunikatsiooniga – on katkendlikud, ebatõhusad või puuduvad hoopis. **ELi eelarvest tehakse üle-euroopalise tähtsusega strateegilisi taristuinvesteeringuid.**

Taristuprogramm **Euroopa ühendamise rahastu** saab **2014. aastal 1,9 miljardit eurot**. Seda on 30,8% rohkem kui 2013. aastal.

Selle rahastamispaketi eesmärk on Euroopa transpordi-, energia- ja digitaalvõrkude parendamine.

Transpordi valdkonnas toetatakse Euroopa ühendamise rahastust eelkõige projekte, mis on seotud uue transpordi põhivõrgustiku ehitamisega üheksas peamises transpordikoridoris: kahes põhja-lõunasuunalises transpordikoridoris, kolmes ida-läänesuunalises transpordikoridoris ja neljas diagonaalses transpordikoridoris. Nendega kujundatakse ümber ida-läänesuunalised ühendused, kõrvaldatakse kitsaskohad, uuendatakse taristut ja kiirendatakse piiriülest transporti nii reisijate kui ka ettevõtjate jaoks kogu ELis. Projektidega parendatakse eri transpordiliikide ühendusi ja aidatakse kaasa ELi kliimamuutusega seotud eesmärkide saavutamisele.

Üle-euroopalise transpordivõrgu põhivõrgu ja üheksa peamise transpordikoridori kaart

Energiataristu valdkonnas on Euroopa ühendamise rahastu põhivahend, et saavutada energiapoliitika peamised eesmärgid:

taskukohane energia kõikidele tarbijatele, energiavarustuse kindlus ja jätkusuutlikkus.

Seoses digitaalvõrkudega antakse Euroopa ühendamise rahastust rahalist toetust ja tehnilist abi lairibainfrastruktuuri ja teenuste projektidele. Alates 2014. aastast kasutatakse seda rahastamispaketti kodanike ja ettevõtjate liikuvuse lihtsustamiseks tõrgeteta piiriüleste avalike teenuste (näiteks e-riigihange, e-tervis või avaandmed) abil.

HARIDUS

Haridus on ELi oluline pikaajaline investering Euroopa Liidu konkurentsivõime parendamisse.

Uus haridus-, koolitus-, noorsoo- ja spordiprogramm **Erasmus+** saab **1,6 miljardit eurot**. Seda on 2013. aastaga võrreldes 8,8% rohkem.

Erasmus+ ühendab endas kõiki praeguseid hariduse, koolituse, noorsoo ja spordiga seotud kavasid. **Programmi eesmärk on oskuste ja tööalase konkurentsivõime suurendamine ning haridus-, koolitus- ja noorsoosüsteemide ajakohastamise toetamine.**

Kaks kolmandikku Erasmus+ eelarvest on eraldatud üksikisikute õppimisvõimalusteks välismaal, nii ELis kui ka väljaspool. Ülejäänuga toetatakse õppeasutuste, noorteorganisatsioonide, ettevõtjate, kohalike ja piirkondlike asutuste ning vabaihenduste koostööd, samuti reforme hariduse ja koolituse ajakohastamiseks ning uuendustegevuse, ettevõtluse ja tööalase konkurentsivõime edendamiseks.

Programmist Erasmus+ rahastatakse ka hariduse ja koolitusega seotud personali ning noorte töötajate erialast enesetäiendamist. Üliõpilased, kes tahavad omandada välismaal magistrikraadi, mille toetuseks pole tihti riiklikke stipendiume või laene, saavad abi Euroopa Investeerimisfondi uuest laenuatgatise süsteemist.

Tänu Erasmus+ programmile saavad sajad tuhanded inimesed 2014. aastal toetust, et välisriigis õppida, trennida, töötada või vabatahtlikuna tegutseda.

KESKKOND

Keskkond on rohkem kui iial varem ELi üks peamisi prioriteete. Vähemalt 20% kogu mitmeaastase finantsraamistiku (2014–2020) vahenditest kulutatakse kliimaga seotud projektidele ja poliitikavaldkondadele, millega astutakse suur samm Euroopa puhtaks ja konkurentsivõimeliseks süsinikuvaeseks majanduseks muutmise suunas.

Keskkonnaprogrammi **LIFE** maht on **404,6 miljonit eurot**. Võrreldes 2013. aastaga on kasv 10,3%.

Rahastusega toetatakse elurikkust ja keskkonnakaitset, pöörates eritähelepanu kliimameetmetele.

LIFE'i **elurikkuse** projektide eesmärgiks on säilitada enam kui 400 ohustatud liiki. LIFE'i **keskkonnakaitse** projektides rõhutakse ennetusele, õhu- ja mürareostuse vähendamisele, paremale jäätmekäitlusele ja ringlussevõtule, põhjavee kvaliteedi parandamisele, pinnasekaitsele, metsa majandamisele ning metsatulekahjude ärahoidmisele. Samuti keskendutakse neis teatud teenuste, näiteks avaliku halduse keskkonnasäästlikumaks muutmisele. Nende abil edendatakse innovatiivsete keskkonnahoidlike tehnoloogiate kasutamist eri tööstusharudes ja muudes majandussektorites. **Kliimameetmete alaprogrammi rahastus on võrreldes 2013. aastaga palju tõusnud (+338%)**. Projektide raames uuritakse innovatiivseid viise kasvuhoonegaaside vähendamiseks, taastuvenergia tehnoloogiate kasutuselevõtuks ja energiatõhususe suurendamiseks sellistel aladel nagu tööstus, teenused, ehitus, transport, valgustus ja seadmed.

Peale programmi LIFE on kliimamuutuse vastu võitlemine ka kõigi muude ELi peamiste programmide üks põhieesmärk. Näiteks teadusuuringute programmi „Horisont 2020” raames eraldab EL 2014. aastal **221,4 miljonit eurot** allprogrammile „Arukas, keskkonnahoidlik ja integreeritud transport” ning **297,4 miljonit eurot** allprogrammile „Turvaline, puhas ja tõhus energia”.

Lisaks on reformitud **ühist põllumajanduspoliitikat** mulla ja vee kvaliteedi, elurikkuse ja kliimamuutuse sõlmküsimuste lahendamiseks. **30% otsetoetusi** on seotud kolme keskkonnasõbraliku põllumajandustavaga: põllukultuuride mitmekesistamine, püsirohumaade säilitamine ning 5% ja hiljem 7% ökoloogiliselt väärtuslike maa-alade säilitamine.

PIIRKONNAD

Majanduskasvu loomiseks tuleb ELil **tugevdada majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust** ning viia **kasv ja areng** eriti just nendesse piirkondadesse, mis on ikka veel teistest maas.

Ühtekuuluvuspoliitikale on 2014. aastal eraldatud **47,502 miljardit eurot**.

Ühtekuuluvuspoliitika vähendab ELi piirkondade ja liikmesriikide arenguerinevusi. Pikas perspektiivis toob see kasu kogu ELile, eriti tänu suurenenud kaubandusvoogudele ühisturul.

Uue taristu, koolitusprogrammide ja piiriülese koostöö rahastamiseks kasutatakse eri fonde.

Euroopa Regionaalarengu Fondile (ERF) on 2014. aastal eraldatud **24,9 miljardit eurot**. Selle abil tugevdatakse piirkondliku ebavõrdsuse vähendamise kaudu majanduslikku ja sotsiaalset ühtekuuluvust.

Ühtekuuluvusfondi 8,9 miljardi euroga abistatakse 2014. aastal neid liikmesriike, mille kogurahvatulu elaniku kohta on vähem kui 90% ELi keskmisest. Eesmärk on vähendada nende majanduslikke ja sotsiaalseid vajakajäämisi ning stabiliseerida nende majandust.

Euroopa Sotsiaalfond (ESF) saab 13,1 miljardit eurot. Erinevalt kahest teisest fondist, mille maht pisut väheneb, tõuseb ESFi toetus 10% võrra, näidates ELi selget tahet suurendada tööhõivet. ESF aitab miljonitel eurooplastel läbi uute oskuste omandamise ja paremate töökohtade leidmise oma elujärge parandada. **Uut noorte tööhõive algatust** rahastatakse osaliselt ESFist (2014. aastal 1,8 miljardit eurot).

PÕLLUMAJANDUS

EL innustab tootma ohutut kõrgekvaliteedilist toitu, edendab nii Euroopa põllumajandussaaduste tootmist kui ka innovatsiooni põllumajandusettevõtetes ja toidu töötlemisel ning toetab põllumajandustootjaid.

Euroopa Põllumajanduse Tagatisfond (EAGF) saab 43,8 miljardit eurot. Võrreldes 2013. aastaga on seda 0,3% rohkem.

EAGF rahastab otsetoetusi põllumajandustootjatele ja meetmeid turuhäirete korral, näiteks eraladustamine või riiklik ladustamine ja eksporditoetused. Alates 2014. aastast on 30% põllumajandustootjatele makstavatest otsetoetustest seotud elurikkust, mulla kvaliteeti ja keskkonda hoidvate põllumajandustavade rakendamisega. Lisaks sellele makstakse põllumajandustootjatele otsetoetusi ainult tingimusel, et nad täidavad keskkonna, toiduohutuse, taime- ja loomatervise ning loomade heaoluga seotud reegleid ja hoiavad üldiselt oma maa heas tootmiskorras. **Ajavahemikus 2014–2020 investeeritakse 100 miljardit eurot, et aidata põllumajandustootjatel lahendada pinnase ja vee kvaliteedi, elurikkuse ning kliimamuutuse probleeme.**

MAAELU ARENG

EL toetab **maaelu arengut**, eriti maapiirkondade majandusliku potentsiaali edendamise abil.

Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfond (EAFRD) saab 2014. aastal 14 miljardit eurot.

See fond toetab arengut maapiirkondades, kaasa arvatud metsanduses ja põllumajanduses. Samuti edendab see läbi elanike tegevuse mitmekesistamise neile uute sissetulekuallikate loomist. Fondi eesmärk on maapiirkondade taaselustamine ja ELi maapiirkondade pärandi kaitse. Samuti keskendub EAFRD aina enam sellistele olulistele küsimustele nagu kliimamuutus, taastuvenergia, elurikkus ja veemajandus. Alates 2014. aastast eraldatakse vähemalt 30% maaelu arengu programmide eelarvest põllumajanduse keskkonnameetmetele, mahepõllumajanduse toetusele või projektidele, mis on seotud keskkonnasõbralike investeeringute või innovatiivsete meetmetega.

KALANDUS

EL töötab selle nimel, et kaitsta ja arendada Euroopa **rikast merepärandit**, hoolitsedes samal ajal selle eest, et meie mere-ressursid jääksid jätkusuutlikuks.

Euroopa Merendus- ja Kalandusfond (EMKF) saab toetust **1 miljard eurot**. Võrreldes 2013. aastaga on seda 3,1% enam.

Fondi abil edendatakse **kalandustööstuse ja rannakogukondade jätkusuutlikku tulevikku**. Selle abil taastatakse **kalavarud**, vähendatakse kalanduse mõju merekeskkonnale ja kõrvaldatakse vähehaaval raiskavaid tagasiheitmise tavasid. **Sellest rahastatakse projekte, mis loovad uusi töökohti ja parandavad elukvaliteeti Euroopa rannajoonel**. Näiteks suurendatakse investeringuid väikesemahulisse kalapüüki ja vesiviljelusse kui tuleviku kasvu allikatesse. Fond lihtsustab ligipääsu finantseerimisele.

JULGEOLEK

EL püüab muuta maailma **turvalisemaks kohaks** arvukate programmide ja fondide abil, mille eesmärk on turvalisuse ja stabiilsuse hoidmine.

Varjupaiga- ja Rändefond saab 2014. aastal **403,3 miljonit eurot**.

Sisejulgeolekufondi maht on 2014. aastal **403,3 miljonit eurot**.

Nende fondide abil aitab EL kaasa **tõhusale rändevoogude juhtimisele** oma territooriumil, toetades rände kõigi aspektidega seotud tegevusi, kaasa arvatud varjupaigapoliitika, seaduslik ränne, integratsioon ja ebaseaduslikult siin viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmine. EL toetab nii **politseikoostööd, kuritegevuse ennetamist ja sellega võitlemist, kriisiohjamist** kui ka välispiiride ning viisade haldamist.

ÕIGUS

EL võitleb suurema õigluse eest.

Õigusprogramm saab **47 miljonit eurot**.

Rahastamispaketi eesmärk on panustada tõelise õiglusel rajaneva ala loomisesse läbi õigusalase koostöö arendamise tsiviil- ja kriminaalasjades.

VABADUS JA INIMÕIGUSED

EL edendab vabadust ja inimõigusi oma territooriumil ning kaugemalgi.

Õiguste, võrdõiguslikkuse ja kodakondsuse programm saab 2014. aastal **55,3 miljonit eurot**.

Demokraatia ja inimõiguste Euroopa rahastamisvahendi maht on **184,2 miljonit eurot**.

ELi eesmärk on muuta inimeste **õigused ja vabadused** praktikas tegelikkuseks, toetades nende tutvustamist ja järjekindlat kohaldamist kogu ELis. EL **edendab ka lapse õiguseid, diskrimineerimiskeelu põhimõtteid** (olgu need seotud rassi või päritolu, usutunnistuse või veendumuste, puude, vanuse või seksuaalse sättumusega) ning **soolist võrdõiguslikkust** (kaasa arvatud naiste ja laste vastu suunatud vägivalda vastu võitlemise projektid). EL toetab demokraatia ja inimõiguste edendamist ka väljaspool ELi.

KODAKONDSUS

EL keskendub Euroopa kodakondsuse tähtsuse suurendamisele.

Programmi **„Kodanike Euroopa“** maht on **25,4 miljonit eurot**.

Sellega toetatakse tegevusi, mis suurendavad **kodanike teadlikkust Euroopa Liidust**, selle väärtustest ja ajaloost. Ergutatakse linnadevaheliste partnerlussidemete loomist (sõpruslinnade liikumine). Programm aitab ka inimestel ELiga seotud debattide ja diskussioonide kaudu rohkem osaleda demokraatlikes ja kodanikuühiskonna meetmetes.

TERVISHOID

EL täiendab liikmesriikide püüdlusi **parandada ELi kodanike tervist** ja vähendada tervisega seotud eba-võrdsust kogu ELis.

Programm „**Tervis majanduskasvuks**” saab **58,6 miljonit eurot**. Võrreldes 2013. aastaga on seda 5,5% rohkem.

Programmi eesmärk on edendada tervishoidu läbi innovatsiooni, tervishoiusüsteemi jätkusuutlikkuse suurendamise ja piiriülestele terviseohtudele tõhusalt reageerimise.

TARBIJAKAITSE

Tarbijate tervis, ohutus ja majanduslikud huvid on ELi jaoks olulised.

Tarbijakaitse programmi maht on 2014. aastal **24,1 miljonit eurot**.

Programmiga rõhutatakse tarbijate keskset kohta ELi ühisturul. Sellega innustatakse kodanikke aktiivselt turul osalema. Meetmetes

keskendutakse kaupade ohutuse kontrollimisele ja selle nõude täitmise tagamisele, tarbijate õigusi tutvustavatele teavitus- ja haridusalgatustele, tarbijate õigusi suurendavale seadusloomele ning jõustamismeetmetele, et teha kindlaks tarbijaõiguste osalise või täieliku rikkumise olukordi.

KULTUUR

ELi eelarvega edendatakse ja kaitstakse Euroopa kultuuripärandit, suurendades eurooplaste identiteeditunnet.

Programmile „**Loov Euroopa**” eraldatakse 2014. aastal **180,6 miljonit eurot**. Ajavahemikus 2014–2020 saab programm 9% rohkem toetust kui eelmisel programmi-perioodil (2007–2013).

„**Loov Euroopa**” toetab Euroopa kultuuri- ja loovsektorit. Sellest saavad toetust kümned tuhanded loovisikud, kultuuritöötajad ja -organisatsioonid lavakunsti, kaunite kunstide, kirjastamise, filmikunsti, televisiooni, muusika, interdistsiplinaarse kunsti, kultuuripärandi ja videomängude valdkonnas. Programm võimaldab neil tegutseda kogu Euroopas, jõuda uue publikuni ja omandada digitaalajastul vajalikke oskusi. Lisaks kaitstakse ja edendatakse sellega Euroopa kultuurilist ja keelelist mitmekesisust. Eeldatavalt annab see tuge kultuuri- ja loovsektoritele, mis on üheks peamiseks töökohtade ja majanduskasvu allikaks.

RAHVUSVAHELINE KOOSTÖÖ

ELi fondide mõju ei lõpe meie välispiiril. EL aitab tagada stabiilsust, julgeolekut ja heaolu kogu maailmas.

Stabiliseerimise rahastamisvahendi maht on 2014. aastal **318,2 miljonit eurot**.

Arengukoostöö rahastamisvahend saab 2014. aastal **2,3 miljardit eurot**.

Tänu neile vahenditele saab EL **kriisiolukordades** sekkuda ning tegelda **ülemaailmsete või regiooniüleste ohtudega**, nagu organiseeritud kuritegevus, terrorism ja massihävitusrelvade levik. EL toetab paljusid arenguriike nende **võitluses vaesusega**. See aitab neil **majandust, sotsiaalsfääri ja keskkonnakaitset jätkusuutlikult arendada**. Sellega edendatakse **ka demokraatiat, õigusriiki, head valitsemistava ja inimõiguste austamist**.

LAIENEMINE JA NAABRUSPOLIITIKA

Euroopa naabruspoliitika sihiks on luua ELi välispiiril stabiilsuse, heaolu ja heanaaberlike suhete ala.

Ühinemiseelse abi rahastamisvahendi maht 2014. aastal on **1,6 miljardit eurot**.

EL annab toetust ühinemisläbirääkimisi pidavatele riikidele, et aidata neil ELi astumiseks ette valmistuda. EL püüab ka

teiste naaberriikidega poliitilist ja majanduslikku koostööd teha.

Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahendile eraldatakse 2014. aastal **2,2 miljardit eurot**.

HALDUS

Vaid umbes 6% ELi eelarvest kulutatakse ELi institutsioonide ülalpidamisele, mis hõlmab ELi töötajate palku ja pensione, kirjalikku ja suulist tõlget, julgeolekut, ehitisi ja IT-süsteeme jne. Need kulutused on vajalikud, et EL saaks korralikult toimida.

2014. aasta **halduskulud** kokku on hinnanguliselt **8,4 miljardit eurot** (2% vähem kui 2013. aasta eelarves).

Juba teist aastat järjest **on komisjon oma töötajate arvu 1% võrra vähendanud**. Komisjon kärbib oma halduskulusid veel lisaks 1,1% võrra. Komisjoni ulatuslik personalireform, millega vähendatakse personali 5% võrra ja pikendatakse tööaega, aitab 2020. aastaks loodetavasti kokku hoida 8 miljardit eurot.

Kalender 2014

Jaanuar

E	T	K	N	R	L	P
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	28	30	31		

Juuli

E	T	K	N	R	L	P
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Veebruar

E	T	K	N	R	L	P
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28		

August

E	T	K	N	R	L	P
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Märts

E	T	K	N	R	L	P
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

September

E	T	K	N	R	L	P
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

Aprill

E	T	K	N	R	L	P
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

Oktoober

E	T	K	N	R	L	P
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	28	30	31		

Mai

E	T	K	N	R	L	P
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

November

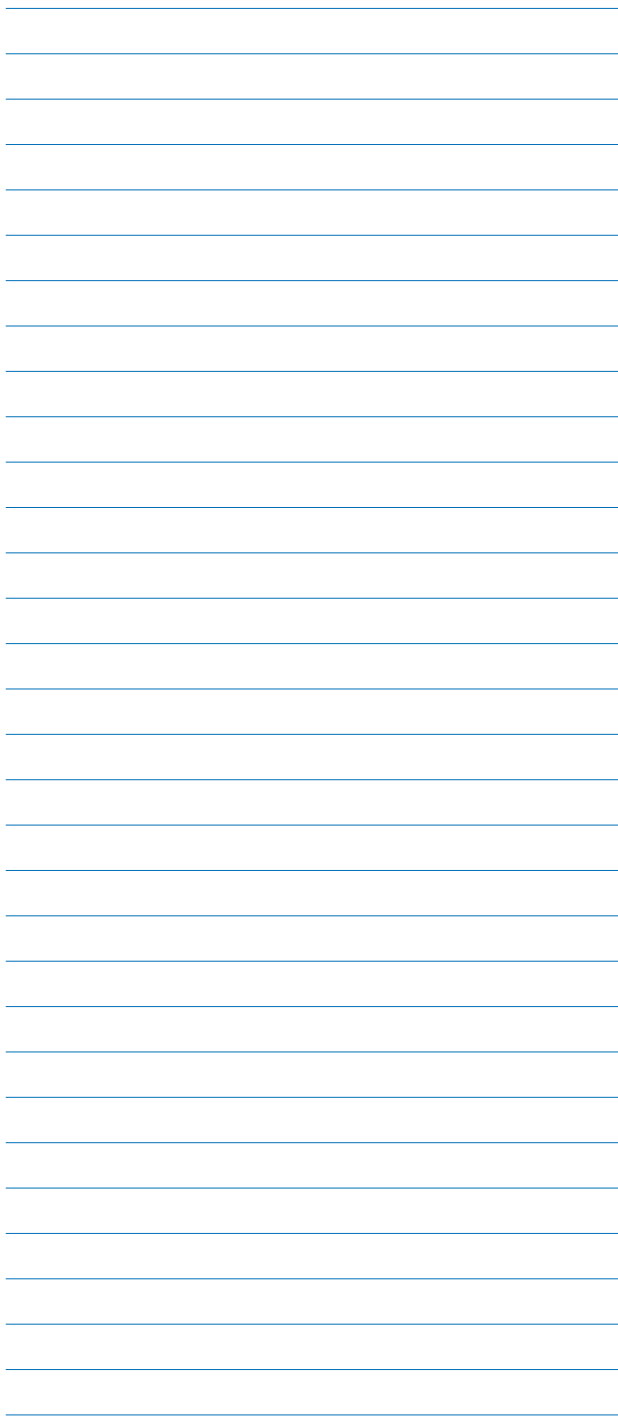
E	T	K	N	R	L	P
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

Juuni

E	T	K	N	R	L	P
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

Detsember

E	T	K	N	R	L	P
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Euroopa
Komisjon

Põhiandmed

ELi eelarve kohta

Taskuraamat

Lisateave ELi finantsplaneerimise ja eelarve kohta meie veebisaidil
<http://ec.europa.eu/budget>

Kui soovite teavet meie väljaannete ning neid käsitlevate uudiste kohta, saatke registreerumiseks e-kiri aadressile
BUDG-budget-inbox@ec.europa.eu

Jälgige meid:

<https://www.facebook.com/EUBudget>

https://twitter.com/EU_Budget

<http://goo.gl/wXZrq>

Vaadake kindlasti!

Koomiksiraamat: Teel võidule

Kuidas ELi eelarve toimib?

MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK

ELi eelarve peamised prioriteedid pannakse paika pikemaks ajaks mitmeaastase finantsraamistiku abil. Selle eelarvekavaga kehtestatakse ELi kuludele mitmes poliitikavaldkonnas (nn rubriikides) iga-aastased ülemmäärad vähemalt viieks aastaks. Perioodi 2014–2020 finantsraamistikuga kehtestatakse iga-aastased ülemmäärad kuues rubriigis ja kahes alamrubriigis. Rubriigisiselt tagatakse rahastus peamiselt programmide (nt haridusprogramm Erasmus+, keskkonnaprogramm LIFE jpt) või fondide (nt Ühtekuuluvusfond) kaudu, millele eraldatakse samaks perioodiks kokkulepitud summad.

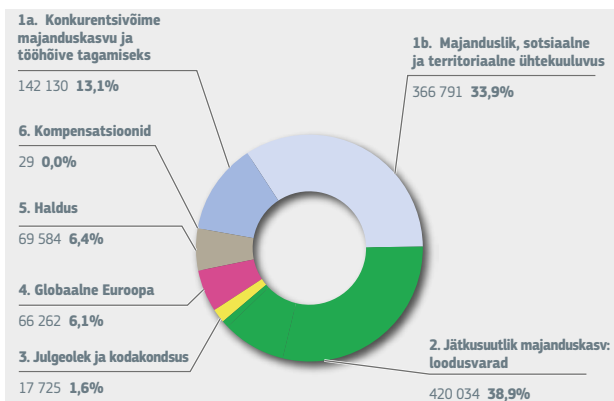
Mitmeaastase finantsraamistiku kokkuleppEGA antakse ELi liikmesriikide ja institutsioonide poliitilistele prioriteetidele rahaline ja õiguslik tähendus. Selline finantsplaneerimine tagab ELile pikaks ajaks stabiilse keskkonna, samal ajal kui pайдlikkusinstrumendid kindlustavad reageerimise ettenägematutele sündmustele.

KUIDAS ON SEOTUD FINANTSRAAMISTIK JA AASTAEELARVED?

Aastaeelarve projekti ette valmistades peab komisjon kinni pidama mitmeaastase finantsraamistikuga kehtestatud piiridest. Aastaeelarvete üle otsustavad liikmesriigid ja Euroopa Parlament. Need kaks moodustavad ELi eelarvepädeva institutsiooni ja otsustavad koos, kui palju kulutatakse igale umbes 1800-st eelarvereast, millega on detailselt hõlmatud iga programmi, projekti ja fondi tegevus. ELi eelarvega saab Internetis tutvuda veebisaidil <http://eur-lex.europa.eu/budget/www/index-en.htm>.

Mida uut sisaldab mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2014–2020?

Mitmeaastane finantsraamistik Kulukohustuste assigneeringud – miljonites eurodes (jooksevhindades)

EL eraldab ligi triljon eurot, et Euroopa majandus- ja finantskriisist välja tuua, võidelda töötusega ja toetada majanduskasvu. **Mis on mitmeaastase finantsraamistiku (2014–2020) peamised põhimõtted?**

- ▶ **Suuremad investeeringud** nii haridusse, teadusuuringutesse ja innovatsiooni kui ka Euroopa transpordi-, energia- ja digitaalvõrkude parendamisse.
- ▶ **Majanduskasvule ja tööhõivele keskendumine**, eriti töötute noorte abistamine.
- ▶ **Tõhusam ühtekuuluvuspoliitika**, millega pakutakse regioonidele eri rahastamisvõimalusi, rõhudes tulemuslikkusele ja ELi lisaväärtusele.
- ▶ **Reformitud ühine põllumajanduspoliitika**, mille eesmärk on muuta Euroopa põllumajandus konkurentsivõimelisemaks ja keskkonnasõbralikumaks.
- ▶ **Kliimamuutuse vastu võitlemine** kui ELi kõigi peamiste poliitikavaldkondade lahutamatu osa. Sel eesmärgil on 20% kuludest seotud kliimameetmetega.
- ▶ **ELi kodanike, ettevõtjate ja organisatsioonide parem juurdepääs** rahastamisele tänu reeglite lihtsustamisele.

- ▶ **Selge keskendumine tulemustele ja parem kontroll**
ELi eelarve kasutamise üle, kaasa arvatud rahastamise peatamine, kui liikmesriik ei suuda rakendada mõistlikku majandus- ja eelarvepoliitikat.
- ▶ **Innovatiivsed rahastamisvahendid**, näiteks projektivõlakirjad, mis võimaldavad hankida lisarahastust erasektorist.

Kust tuleb raha?

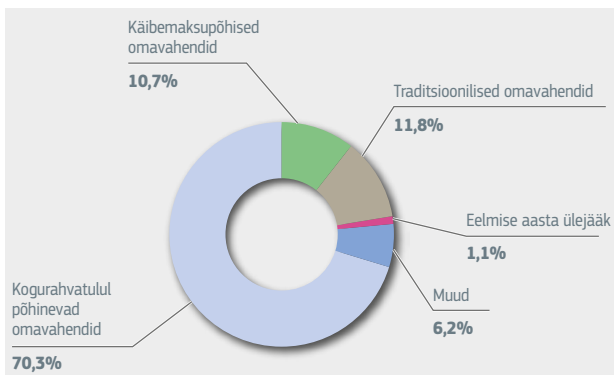
Iga mitmeaastase finantsraamistiku koostamise alguses peavad kõik liikmesriigid konsensuslikult otsustama, millist tüüpi ja millises ulatuses omavahendeid võib EL aasta jooksul kasutada, ning määrama kindlaks omavahendite arvestamise meetodi. Seda kutsutakse omavahendite otsuseks. Võib öelda, et oma üksmeelse otsusega lepivad liikmesriigid kokku, et tagavad kogu perioodi jooksul ELi eelarvesse kindlas ulatuses sissetuleku ja muudavad selle ühisteks Euroopa Liidu „oma” vahenditeks.

Omavahendeid on kolme liiki:

- ▶ **Traditsioonilised omavahendid**: koosnevad peamiselt ELi sissetoodavate kaupade tollimaksust ja suhkrumaksudest. 2007–2013. aasta finantsraamistikus jätsid ELi liikmesriigid endale 25% sissenõudmiskulude katteks.
- ▶ **Käibemaksupõhine omavahend**: ühtne 0,3% määr, mida kohaldatakse mõningate eranditega kõigi liikmesriikide ühtlustatud käibemaksubaasi suhtes.
- ▶ **Kogurahvatulul põhinev omavahend**: iga liikmesriik annab ELi eelarvesse oma kogurahvatulust kindla protsendi (2012. aastal 0,7554%). Ehkki selle algne eesmärk oli sissetulekuid tasakaalustada, on sellest süsteemist saanud ELi eelarve suurim tuluallikas, mis moodustab 70% kogusissetulekust

Muud tuluallikad (2012. aastal umbes 6,2%) on maksud ja muud mahaarvamised ELi töötajate töötasudest, pangaintressid, kolmandate riikide rahaline osalus konkreetsetes ELi programmides, viivised ja trahvid.

ELi tulu 2012. aastal

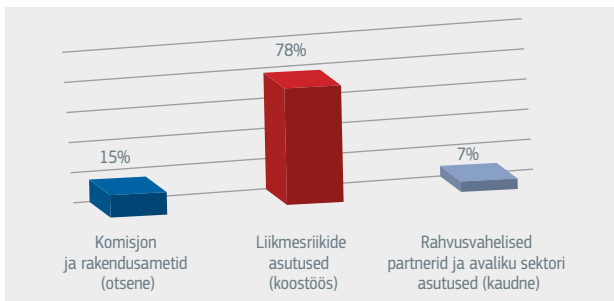
Kas teadsite?

Eelarvedistsipliin on aluspõhimõte ja ELi iga-aastased kulud peavad täielikult olema kaetud aastatuluga. EL ei saa oma tegevuste finantseerimiseks raha laenata. Seetõttu pole ELil ka võlgu.

Kes haldab ELi raha?

Eelarve täitmise lõplik vastutus lasub Euroopa Komisjonil. Praktikas kulutatakse ELi fondide suurim osa (umbes 80%) koostöös liikmesriikidega. Selliselt haldavad ELi eelarvekulusid pigem liikmesriikide asutused kui komisjon.

Eelarve haldamine (2013. aastal)

Kuidas raha kasutamist kontrollitakse?

ELi eelarve läbirääkimiste, vastuvõtmise, täitmise ja hindamise protsess on väga läbipaistev. ELi toetus- ja hankemenetlustes järgitakse rangeid reegleid. Teavet ELi toetuse saajate kohta avaldatakse regulaarselt.

http://ec.europa.eu/contracts_grants/beneficiaries_et.htm

Lisaks peab ELi eelarve läbima nii sise- kui ka välisauditid. Kui komisjoni auditis leitakse, et ELi eelarvest on tehtud aluse- tuid makseid, peab komisjon vastava summa tagasi nõudma. Igal aastal teeb Euroopa Kontrollikoda ELi raamatupidamise aasta- aruande kohta ka sõltumatu välisauditi.

<http://www.eca.europa.eu>

ELi liikmesriigid vastuta- vad võrdselt ELi finantshu- vide kaitse eest. Kui leitakse viga, saab selle parandada kohe enne makse tegemist. Parandust saab aga teha ka lõppmaksesse, kuna ELi pro- jektid kestavad tavaliselt mitu aastat. Sel juhul saab komisjon juba makstud raha tagasi, kui liikmesriik ei esita õigeaegselt uut ettepanekut. 2012. aastal

sai komisjon korrektsioonide või tagasinõudmistega kaudu tagasi 4,4 miljardit eurot. **Euroopa Pettustevastane Amet korraldab pettusekahtluse korral juurdlust.** Sellised juhtumid mõjutavad vaid väga väikest osa eelarvest. Nende osakaal on ligi 0,2%.

http://ec.europa.eu/anti_fraud/index_et.htm

Euroopa Kontrollikoja aastaaruande põhjal hindavad komis- jon ja Euroopa Parlament ELi eelarve täitmist. Seejärel otsus- tab parlament, kas anda heakskiit eelarve täitmisele komisjoni poolt või mitte. Heakskiit on nõusolek sellele, kuidas komisjon täi- tis vastaval majandusaastal eelarvet, ja selle eelarve sulgemine.

ELi eelarve Eestis

ELi eelarvest rahastatakse tegevusi, mida liikmesriigid ei saa ise-
seisvalt rahastada või mida on tõhusam rahastada ühiselt. Seda,
millist lisaväärtust annab Euroopa riikidele ressursside koon-
damine teadusuuringute valdkonda, näitab allpool nimetatud
projekt.

UUS MEETOD INSULDI RAVIS

Tartu Ülikooli Kliinikumi teadlased osa-
levad ELi rahastatavas projektis, mille
raames uuritakse uut meetodit insuldi
ravis. Uus meetod hõlmab patsiendi
aju jahutamist ja võib aidata märkimis-
väärselt vähendada insuldist tulene-
vate surmade ja puute arvu. (ELi raha-
lised vahendid: 10,9 miljonit eurot.)

EL toetab Eestis paljusid projekte.
Lisateabe saamiseks külastage meie
veebiväljaannet: ELi eelarve minu
kodumaal

<http://ec.europa.eu/budget/mycountry/>

Kas mul on võimalik kasutada ELi toetust?

On palju projekte, programme ja fonde, igaühel oma reeglid. **Kui olete noor**, võite kasu saada ELi haridusprogrammist Erasmus+. See annab võimaluse õppida välismaal. Samuti toetab programm keskkooliõpingute lõpus olevaid õpilasi ja annab võimaluse kutseõppeks mõnes muus riigis. Samuti võib leida kaasrahastust projektidele, mis edendavad kodanikuosalust, vabatahtlikku tööd ja laiemaid multikultuurseid väljavaateid.

http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/index_et.htm

Kui olete teadlane, on saadaval kaasrahastuste vormis teadustöö toetused. Kaheaastastes tööprogrammides on välja kuulutatud valdkonnad, mida toetatakse „Horisont 2020” raames. Need tööprogrammid leiate osalejate portaalist Internetis ja need sisaldavad aasta jooksul avaldatavate konkursikutsete ajakava.

<http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/home.html>

Kui olete ELi põllumajandustootja, saate suure tõenäosusega oma sissetulekutele lisaks otsetoetusi. Võite toetust saada ka muudest fondidest nagu Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfond või keskkonda ja kliimamuutust toetav programm LIFE.

http://ec.europa.eu/clima/policies/finance/budget/life/index_en.htm

Kui olete väike või keskmise suurusega ettevõtja, võib ELi rahastus Teieni jõuda toetuste ja laenude, mõnel juhul ka tagatiste või Euroopa ettevõtlusvõrgustiku ettevõtluse tugiteenuste kujul.

http://ec.europa.eu/enterprise/initiatives/cosme/index_en.htm

Kui olete tavaline Euroopa kodanik, kui töötate avaliku sektori asutuses või kuulute vabaihendusse, võite samuti ELi rahastusest kasu saada, kui teie või Teie organisatsioon tegutseb mõnes ELi poliitikavaldkonnas. Täpsemat teavet saab meie vastavate programmide veebisaitidelt:

http://ec.europa.eu/budget/mff/programmes/index_en.cfm#cfpi:

Euroopa Komisjon valmistab ette uut algaja käsiraamatut ELi rahastamise kohta, mis peaks ilmuma 2014. aastal. Kui soovite selle väljaande kohta teavet saada, jälgige ELi eelarvet veebisaidil, Twitteris, Facebookis või Google+'is.

Kuidas saada ELi toetust?

ELi eelarvevahendid on kättesaadavad igale Euroopa kodanikule: Teile, Teie ettevõttele, koolile, külale, piirkonnale või vabaühendusele, mille tegevust Te toetate.

ELi eelarvest eraldatakse raha mitmele sihtgrupile kahel peamisel viisil.

1. Toetusi antakse tavaliselt konkursikutsete kaudu konkreetsete projektide või eesmärkide rahastamiseks või kaasrahastamiseks. ELi rahastamisest huvitatutel tuleb tõendada, kuidas kasutatav rahastus aitab jõuda seatud eesmärkideni. Struktuuri- ja investeerimisfondide toetusi jagatakse läbi piirkondlike ja kohalike ametiasutuste.

2. Hankelepinguid sõlmitakse pakkumiskutsete (riigihangete) abil ELi institutsioonide või programmide toimimiseks vajalike teenuste, kaupade ja tööde hankimiseks.

